

Startuplarımız Neden Gelişemiyorlar?

Ar-Ge ve inovasyona dayalı teknoloji temelli girişimciliğin yaygınlaşması, ekonomik krizlerin etkisini azaltacak. Ülke ekonomisinin risklere karşı daha güçlü olmasına çok önemli katkılar sağlayacak.

The proliferation of technology-based entrepreneurship based on R&D and innovation will reduce the impact of economic crises. It will contribute tremendously to the reinforcement of the national economy against risks.

Why Our Startups Can't Scale?

DOÇ. DR. SERDAL TEMEL ~ EGE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ
ASS. PROF. DR. SERDAL TEMEL ~ ACADEMIC AT EGE UNIVERSITY

Ekonomik durgunluktan para ve maliye politikalarıyla çıkmaya çalışırken aynı zamanda girişimciliğin de yaygınlaşmasına katkı sağlanmalı. Özellikle Ar-Ge ve inovasyona dayalı, teknoloji temelli girişimciliğin yaygınlaşması gerekiyor. Peki, teknoloji temelli girişimcilik ülkemizde olması gereken düzeyde mi? Gelin birlikte bakalım...

DESTEKLEYECİ KURUMLAR

Ne yazık ki teknoloji temelli girişimcilik ülkemizde arzu edilen seviyelerde değil. Bu sorunun nedenini tek bir cevapla açıklamak elbette mümkün değil. Ancak en temel nedenleri arasında şunları sayabiliriz:

Ülkemizde Ar-Ge ve inovasyonu destekleyen kurumlar göreceli olarak çok yeniler. Ülkemizde özel sektör Ar-Ge ve inovasyonu destekleyen yapıların başında TÜBİTAK TEYDEB geliyor. TEYDEB 1995 yılında kurulmuş ve kurulduğu yıldan itibaren özel sektörün Ar-Ge faaliyetlerine proje temelli kaynak aktarıyor. Küçük işletmelerin Ar-Ge çalışmaları da KOSGEB tarafından destekleniyor. KOSGEB ise 1990 yılında kuruldu. Dolayısıyla ülkemizde Ar-Ge'yi destekleyen kurumların tarihi çok da eski değil. Evet, bu yapıların destekleri var. İşin ilginç yanı buna rağmen ülkemizde güçlü bir inovasyon ve girişimcilik ekosisteminden söz etmek mümkün değil.

MENTÖRLÜK HAYATI ÖNEME SAHİP

Ülkemizde Ar-Ge'ye yönelik destekler 1990'lı yılların başından itibaren veriliyor. Bu desteklere rağmen Türkiye'nin toplam ihracatında teknoloji ihracatı hala çok düşük düzeylerde ise bir durup düşünelim. Bu nedenle hiç vakit kaybetmeden tedbirler alınmalı. Örneğin son bir yıla kadar bu destekler neredeyse ilk gün tasarlandığı gibi yürütülüyor. Mevcut destek programları firmaları dönüştüremiyor. Bu destekler sadece onların aynı şekilde bir süre daha

WHILE TRYING TO get out of the economic recession with monetary and fiscal policies, these efforts should also contribute to the expansion of entrepreneurship. Technology-based entrepreneurship, especially based on R&D and innovation, needs to become widespread. So, is technology-based entrepreneurship at the level that it should be in our country? Let's take a look together...

SUPPORTING ORGANIZATIONS

Unfortunately, technology-based entrepreneurship is not at the desired levels in our country. Of course, it is not possible to explain the reason for this problem with a single answer. However, among its main reasons, we can list the following:

The institutions that support R&D and innovation in our country are relatively new. TÜBİTAK TEYDEB is one of the institutions that support R&D and innovation efforts of the private sector in our country. TEYDEB was established in 1995 and has been transferring project-based resources to the R&D activities of the private sector since its establishment. R&D activities of small businesses are also supported by KOSGEB. KOSGEB was founded in 1990. Therefore, the history of the institutions that support R&D in our country is not very old. Yes, these institutions provide support. However, it is not possible to talk about the existence of innovation and entrepreneurship ecosystem in our country.

MENTORING IS VITAL

In our country, incentives are provided to R&D since the early 1990s. Despite this support, the share of technology exports in total exports of Turkey is still at such low levels and we need to think about the reasons for it. Therefore, the necessary measures should be taken quickly. For example, until the past year, these incentives remained unchanged and almost the same as planned initially. The current incentive programs do not transform companies. These incentives

ayakta kalmalarına imkan sağlıyor. Özellikle teknoloji temelli girişimcilik destek programı neredeyse son beş yıla kadar ortalarda yok. Bu da girişimci olmak isteyen gençlerin ve özellikle de akademisyenlerin sürecin dışında kalmasına neden oldu.

TÜBİTAK'ın Bireysel Genç Girişim Desteği bu sorunu az da olsa gideriyor. Ancak desteğin

do not transform companies. These incentives only allow them to survive for a while. The technology-based entrepreneurship incentive program, in particular, was not existing until the last five years. This caused young people, and especially academics, who wanted to become entrepreneurs to be excluded from the process.

Leastwise TÜBİTAK's Individual Youth

miktarı, süresi ve destek sonrası girişimcilerin doğru mentörlük hizmetlerin alınamaması sebebiyle bu startupların iflas etmeleri önlenemiyor.

Düger taraftan üniversitelerde Ar-Ge, inovasyon, patent ve girişimcilik gibi konulara son yillara kadar neredeyse hiç yer verilmedi. Birçok öğrenci bu kavramları bırakın öğrenmeyi duymadan mezun olup gittiler. Bu nedenle eğitim sistemimizde daha radikal bir değişikliğe ihtiyaç var. Özellikle girişimcilik eğitimi bugün birçok üniversitede olduğu gibi farkındalık artırmanın ötesine geçmeli, daha uygulamalı hale getirilmeli ve üniversiteler sadece iş arayan mezunlar değil, teknoloji temelli girişimleriyle iş geliştiren mezunlar veren bir yapıya kavuşturulmalı.

ÜNİVERSİTELERDEN DAHA FAZLA YARARLANMALIYIZ

Üniversitelerin girişimcilik ekosistemi güçlendirilmeli. Teknoloji Transfer Ofisleri'nin (TTO) TÜBİTAK tarafından desteklenmesiyle ekosistemde bir canlanma oldu. Ancak TTO'ların yönetimlerinde gelen sürekli değişiklikler inovasyon ve girişimcilik ekosisteminin gelişmesini maalesef olumsuz etkiliyor.

Üniversiteler akademisyenleri teknoloji temelli girişimcilik için yeteri kadar motive edemiyorlar.

Örneğin mühendislik ile tıp fakültesi öğretim üyeleri arasında yeni ürüne yönelik işbirlikleri sağlanamıyor. Üniversiteler bu farklı birimleri bir araya getirecek motivasyonu sağlayamıyorlar. Bu sağlanamayınca tıp doktorları hasta tedavi ederek mühendislik fakültesi öğretim üyeleri de yapabildikleri kadar danışmanlık yaparak ek gelir sağlamaya çalışıyorlar. Dolayısıyla ülkenin ihtiyacı olan, istihdam ve ihracat potansiyeli olan yüksek katma değerli mal ve hizmetleri üretebilecek ekipler maalesef oluşturulamıyor.

Initiative Support resolves this issue. However, most of them go bankrupt because the incentive is low, its duration is too short and proper mentoring services are not provided after the support.

On the other hand, the topics such as R&D, innovation, patents and entrepreneurship have not been included in the curriculum of universities until recently. Many students graduate even without hearing these concepts. Therefore, a more radical change is needed in our education system. In particular, the education should go beyond raising awareness, become more practical as observed in many universities, and the universities should have a structure that produces not only job-seeking graduates, but also graduates creating jobs with their technology-based initiatives.

WE NEED TO BENEFIT MORE FROM UNIVERSITIES

The entrepreneurial ecosystem of universities must be reinforced. There has been a revival in the ecosystem with the support of Technology Transfer Offices (TTO) by TUBITAK. However, the continuous changes in the management of TTOs unfortunately interrupt the development of the innovation and entrepreneurship ecosystem. The universities are failing to motivate academics effectively for technology-based entrepreneurship.

For example the cooperation between the academics of the engineering faculty and the faculty of medicine cannot be achieved for the new product. The universities cannot provide the necessary motivation to bring these different units together. When this cannot be achieved, the medical doctors treat patients the engineering faculty academics members try to generate additional income by providing consultancy services as much as they can. Therefore, unfortunately, the

YATIRIM FONLARI GELİŞMEDİ

Teknoloji temelli startupların ayakta kalabilmesi risk sermayesine bağlı. Dolayısıyla ne kadar fazla erken aşama fona erişim imkanı varsa girişimciliğin artması o kadar daha fazla olur. Ancak ülkemizde yatırım fonlarının hem sayıları hem yatırım niyetleri hem de yaptıkları yatırım son derece az. Bu iyileştirilmediği sürece özellikle yoğun teknoloji içeren startupların büyümesi mümkün değil. Aslında ülkemizde birçok hayırsever var. Birçok insan hayır olsun diye çeşme yapar, yemek verir, bina yapar ama hiç kimse hayır olsun diye belki de toplumun karşılaştığı

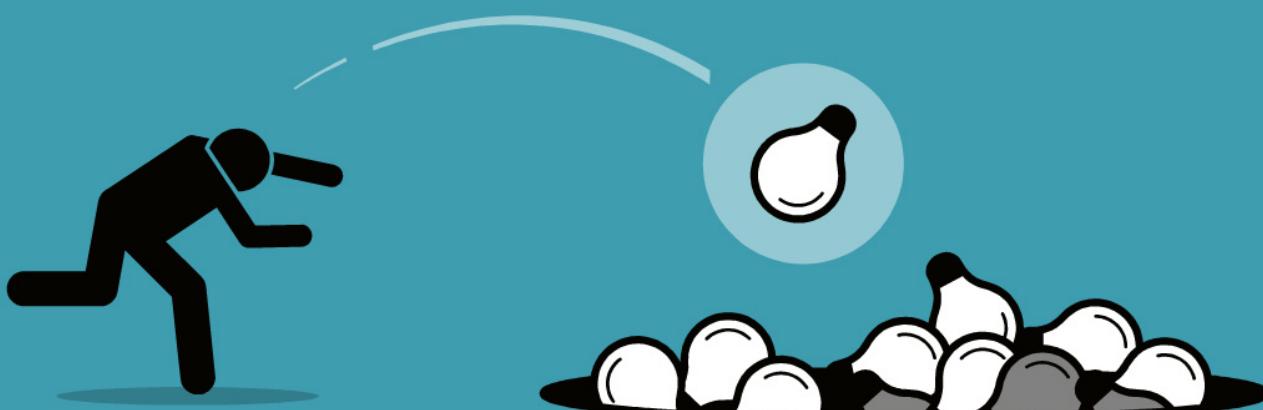
teams that can produce high value-added goods and services with the employment and export potential of the country, cannot be created.

THE INVESTMENT FUNDS ARE NOT DEVELOPED

The survival of technology-based start-ups depends on venture capital. Therefore, the more early stage fund access is available, the more entrepreneurship increases. However, both the number and amount of investments that these funds bring are extremely low in our country. Unless this is improved, start-ups with particularly

NE KADAR FAZLA ERKEN AŞAMA FONA ERİŞİM İMKANI VARSA, GİRİŞİMCİLİĞİN ARTMASI O KADAR DAHA FAZLA OLUR.

THE MORE EARLY STAGE FUNDING IS PROVIDED,
THE MORE ENTREPRENEURSHIP BECOMES WIDESPREAD.

sorunu giderecek olan bir projeye hatırlım yapmaz, yapmak istemez. Ülkemizdeki kuluçka merkezlerinde çok sayıda farklı iş konularında çalışan genç startuplar bulunuyor. Bunlardan bazıları çok sınırlı bütçeyle inanılmaz sonuçlar elde edebilecek durumda. Dolayısıyla ülkemizde yapılan hayırların yönünü bu alana doğru kay-

intense technology are unlikely to grow. In fact, there are many philanthropists in our country. A lot of people build fountains for charity, give food, build buildings, but no one wants to do a project for charity that might solve the problem faced by society. There are several young start-ups at incubation centers working on a wide range of

dırmanın zamanı geliyor.

Startuplar sadece hayırseverlerin yardımıyla ayakta duramaz elbette. Özellikle mevcut firmaların bu alana yatırım yapması, kaynak aktarması gerekiyor.

Firmalarımız maalesef gerek kendi sektörü veya bir başka sektörde yeni bir girişim geliştirebilecek startupları destekleyecek bir yatırım yapmaktan kaçınıyorlar. Aslında onların bu startuplara yapacakları yatırım, aynı teknolojiyi kendi bünyesinde geliştirmekten kat ve kat daha ekonomik olacak.

Maalesef firmalarımız bu konuda oldukça tutucu davranışlılar.

Sonuç olarak ülkemizde ekonomik gelişimi sağlamaının ve bunu sürdürmenin en etkin yolu bilim ve teknolojiye dayalı üretim yapmaktan geçiyor. Bu ise teknoloji içeren startupların kurulması, geliştirilmesiyle mümkün olur.

different business issues in Turkey. Some of them are able to achieve incredible results with very limited budget. So, it is time to shift the direction of the charity activities towards this area. Startups cannot just stand with the help of philanthropists, of course. Especially the existing companies should invest in this field and transfer resources.

Unfortunately, our companies avoid making an investment that will support start-ups in the way of creating a new venture in their own sector or another sector. In fact, their investment in these start-ups will be much more economical than developing the same technology within itself. Unfortunately, our companies are very conservative in this regard. As a result, the most effective way to achieve and maintain the economic development in our country is through the production based on science and technology. This is possible by establishing and developing start-ups with technology.